

Teatr
Dramatyczny

Im. Aleksandra Węgierki
w Białymstoku

TEATR – LUBIĘ TO! SEZON 3

Zbiór scenariuszy
lekcji

Na podstawie
spektaklu
„Hobbit”

**Na podstawie
spektaklu
„Hobbit”**

---

reż. Grzegorz Suski

Szanowni Państwo!

Jeśli trzymają Państwo w rękach publikację **„Teatr – Lubię to! Zbiór scenariuszy lekcji”**, to oznacza, że trzecia edycja projektu **„Teatr – Lubię to!”** dobiegła końca. Dlatego z dumą i radością przekazujemy w Państwa ręce owoc współpracy nauczycieli z aktorami – autorski zbiór scenariuszy lekcyjnych. Zrealizowane przez nas zadanie miało na celu połączenie dwóch dziedzin: edukacji i teatru.

Udało się stworzyć cztery zbiory scenariuszy odnoszące się do przedstawień lekturowych z repertuaru Teatru Dramatycznego im. Aleksandra Węgierki w Białymstoku („Koziołek Matołek, Węgierka i Olek”, „Hobbit”, „Treny” oraz „Kopciuszek”). Powstałe materiały przeznaczone są dla przedszkoli, szkół podstawowych oraz szkół średnich. Wiedza teoretyczna zawarta w niniejszej publikacji została wykorzystana w praktyce przez nauczycieli podczas lekcji pokazowych.

Dziękuję Państwu za zainteresowanie naszą ofertą repertuarową, a także warsztatami przygotowanymi w ramach projektu **„Teatr – Lubię to!”**. Mam nadzieję, że zaproponowane pomoce dydaktyczne pomogą Państwu w codziennej pracy pedagogicznej i zachęcą uczniów do twórczej działalności. Będzie nam niezmiernie miło, jeśli zechcą Państwo często odwiedzać Teatr Dramatyczny im. Aleksandra Węgierki w Białymstoku oraz uczestniczyć w projektach edukacyjnych realizowanych przez naszą instytucję.

Piotr Adam Półtorak
Dyrektor Teatru Dramatycznego
im. Aleksandra Węgierki w Białymstoku

Arleta Godziszewska
Marcin Kwiatkowski

Scenariusz lekcji #1

TEMAT: HOBBIT IDZIE NA WYPRAWĘ. POZNAJEMY BOHATERA

Uczestnicy: uczniowie klas VI–VIII szkoły podstawowej (grupa mieszana)

Czas trwania: 45 minut

Pomoce dydaktyczne: fragmenty książki „Hobbit, czyli tam i z powrotem” J.R.R. Tolkiena

Cele lekcji:

- przygotowanie uczniów do wizyty w teatrze i obejrzenia spektaklu „Hobbit”,
- wprowadzenie uczniów w podstawy metod pracy aktora,
- zainteresowanie aktorstwem na podstawie ćwiczeń scenicznych z wykorzystaniem treści książki „Hobbit, czyli tam i z powrotem”.

Po lekcji uczeń:

- Orientuje się w treści książki „Hobbit, czyli tam i z powrotem”, zna najważniejszych bohaterów: Bilba Bagginsa, czarodzieja Gandalfa, stwora Golluma i inne postacie – hobbity, elfy, krasnoludy.
- Zna metodę budowania danej postaci poprzez konkretne zadanie aktorskie, które wykonuje podczas lekcji.
- Umie obserwować innych, uczy się szacunku do innego ucznia, w tym do aktora amatora.

Przygotowanie do lekcji: Scenariusz przewiduje wykorzystanie na zajęciach fragmentów książki „Hobbit, czyli tam i z powrotem” – przed wizytą w teatrze.

PRZEBIEG LEKCJI

I. WPROWADZENIE DO TEMATU LEKCJI

Metody pracy: pogadanka, dyskusja.

1. Nauczyciel czyta grupie wybrany fragment książki „Hobbit, czyli tam i z powrotem”. Zadaje grupie pytania, prowokując dyskusję. Może je także przygotować na osobnych kartkach i rozdać do dyskusji w grupach lub zapisać na tablicy:

- Czy bohater, opuszczając dom, zachował się odpowiedzialnie/nieodpowiedzialnie?
- Który etap wyprawy wydał się wam najtrudniejszy? Decyzja o opuszczeniu domu? Walki? Pojedynek z Gollumem?
- Czy wyprawa Bilba to przykład brawury, czy odwagi?
- Czy chcielibyście lub nie być na jego miejscu? Dlaczego tak/nie?
- Czego dowodem jest decyzja Bilba o wzięciu udziału w wyprawie?
- Co to znaczy dokonać w życiu czegoś wyjątkowego? Czy sami doświadczyliście lub dokonaliście czegoś wyjątkowego? Co to było?

Odpowiedzi uczniów można również zapisać na kartkach lub tablicy.

2. Powyższe ćwiczenie może być przeprowadzone również w formie alternatywnej.

Przeczytaj kolejny fragment książki „Hobbit, czyli tam i z powrotem”. Poproś, aby uczniowie wyobrazili sobie, że to oni są na miejscu Bilba. Niech każdy zastanowi się samodzielnie, co można pomyśleć, powiedzieć, jakich doznawać uczuć, co się widzi, słyszy, czuje fizycznie, jak postrzega świat Śródziemia, będąc tam osobiście. Poproś, aby uczestnicy zajęć nazwali te uczucia, myśli, doznania, emocje, zapisali je na karteczkach rozdanych przez nauczyciela, a następnie przykleili je na tablicę.

II. ĆWICZENIA INDYWIDUALNE I W PARACH

ĆWICZENIE 1

Ćwiczenie w parach. Nauczyciel rozdaje do wyboru kilka zapisanych na karteczkach zadań (na każde zadanie przypadają dwie karteczki). Uczniowie nie widzą wzajemnie, co wylosował każdy z nich. Przykładowe zadania:

- Hobbit Bilbo podejmuje decyzję o wyruszeniu w podróż. Uczniowie muszą wymyślić postać towarzyszącą.
- Hobbit Bilbo przełamuje strach. Zadanie dla 2–3 osób. W przypadku gdy mamy nieparzystą liczbę uczniów, uczniowie muszą wymyślić postać/postacie towarzyszącą(-e).
- Gandalf musi przekonać Bilba do wyruszenia z nim na wyprawę.
- Gollum chce zabić Bilba, ale najpierw musi uspić jego czujność, oszukać go.

Uczniowie za pomocą improwizacji, najlepiej bez użycia dialogów bądź z minimalnymi dialogami, wcielają się w wylosowane role. Nie wolno im użyć imion odgrywanych przez siebie postaci. Reszta grupy musi rozpoznać, kim są postaci występujące w scenie.

ĆWICZENIE 2

Opcjonalne, można je stosować wymiennie z ćwiczeniem 1.

Ćwiczenie uczniowie wykonują indywidualnie. Każdy z uczniów stara się pokazać jedną z ras lub postaci Śródziemia (np. hobbita, elfa, Golluma, krasnoluda, trolla, orka) wyłącznie poprzez sposób poruszania się. Jeśli grupa odgadła jego intencje, uczeń przechodzi do kolegów, którzy wybrali ten sam typ, i tworzą okręgi (pierścienie). Wygrywają ci, których pierścień jest największy. Uczniowie, którym się nie udało, kamienieją w pozycji aktywnej (czyli niewygodnej) i trwają w niej aż do zakończenia ćwiczenia.

III. ZADANIA GRUPOWE

Metody pracy: aktywizujące (drama, pogadanka).

Uczniowie przeprowadzili już pierwsze podstawowe zadania aktorskie. Spróbowali odtworzyć zachowania postaci z książki. Czas na próbę stworzenia czegoś własnego.

1. Praca w grupach 3–6-osobowych. Nauczyciel przydziela uczniom zadania aktorskie, np.:

- Jeden uczeń jest Gandalfem, drugi zaś wciela się w postać Bilba. Zadanie polega na stworzeniu krótkiego dialogu, w którym Gandalf przekona Bilba do wzięcia udziału w wyprawie. Bilbo musi się początkowo opierać, a ulegnie dopiero wskutek siły argumentów Gandalfa.
- Bilbo i Gandalf są w środku domu hobbita. Ktoś puka do drzwi. Bilbo i Gandalf po sposobie pukania zastanawiają się, kto to może być.
- Bilbo i Gollum. Rzecz dzieje się w jaskini. Zły i okradziony Gollum szuka Bilba, który założył pierścień mocy na palec, a więc stał się niewidoczny. Bilbo chodzi po klasie „niewidoczny”, a Gollum go „nie widzi”, ale mu złorzeczy. Bilbo się boi.
- Bilbo w podziemiach królestwa leśnych elfów musi zakraść się do cel i umożliwić krasnoludom ucieczkę. Podchodzi do jednej z cel, rozmawia z krasnoludem i razem wykradają się z podziemi.

2. Uczniowie mają odegrać improwizowane scenki w większych grupach. Dwie role zostały przydzielone, a pozostali członkowie danej grupy muszą stworzyć np. oprawę dźwiękową lub rekwizyty z własnych ciał (np. dwie osoby tworzą stół, górę, drzwi). Zadaniem pozostałych grup jest odgadnąć funkcję wszystkich postaci występujących w danej scenie.

IV. PODSUMOWANIE

Nauczyciel podsumowuje lekcję. Prosi uczniów o krótki opis wrażeń z osobiście przygotowanych zadań aktorskich oraz wrażeń z obejrzaných zadań aktorskich innych uczniów. Dokonuje słownej oceny postawy uczniów i dziękuje im za zaangażowanie.

Scenariusz lekcji #2

TEMAT: ZAPROŚ „HOBBITA” DO KLASY. BUDOWANIE PRZESTRZENI SCENICZNEJ

Uczestnicy: uczniowie klas V–VIII szkoły podstawowej

Czas trwania: 45 minut

Pomoce dydaktyczne: stoły, krzesła, plecaki, przedmioty z otoczenia, dopełnianka (2 lub 4 sztuki), długopisy

Cele lekcji:

- poszerzenie wiedzy z zakresu teatru,
- wyzwolenie twórczej wyobraźni,
- utrwalenie wiedzy z poznanej lektury.

Przygotowanie do lekcji: Wskazane jest przeprowadzenie lekcji poprzedzającej, skupiającej się na treści wynikającej z książki, filmu lub spektaklu. Warunkiem koniecznym dla przeprowadzenia niniejszej lekcji jest zaproszenie do udziału w niej aktora, najlepiej biorącego udział w sztuce „Hobbit”. Uczniowie muszą zczasu przygotować pytania do gościa, natomiast nauczyciel powinien pomóc w ich sformułowaniu, np.:

1. Kto jest twórcą dekoracji w spektaklu i jaki wpływ na ich powstawanie ma aktor?
2. Czym jest interpretacja tekstu?
3. Czy kostium jest dla aktora przeszkodą, czy pomocą?
4. Na czym skupia się aktor, gdy musi stworzyć postać ze świata fantastyki, taką jak np. krasnolud czy elf?
5. Jakie umiejętności aktor uważa za niezbędne przy tworzeniu roli?
6. Czy rola stworzona przez aktora może być zupełnie odmienna od tego, jak sobie wyobrażaliśmy daną postać podczas czytania książki?
7. Jak zagrać postać, której się nie lubi?

PRZEBIEG LEKCJI

I. PRZEDSTAWIENIE UCZNIOM TEMATU LEKCJI

II. ZAPOZNANIE Z GOŚCIEM

III. POGADANKA Z WYKORZYSTANIEM PRZYGOTOWANYCH PYTAŃ

Nauczyciel moderuje przebieg rozmowy, aby doprowadzić do wyjaśnienia zamierzonych pojęć, wśród których szczególnie ważne dla ostatniego elementu lekcji są: kurtyna, mimika, scenografia, interpretacja. Wśród pozostałych pojęć można wyjaśnić takie jak: aktor, reżyser, charakteryzator, oprawa muzyczna, kostium, brygadzysta sceny, inspicjent. Trzeba pamiętać, że aktorzy zazwyczaj są bardzo rozmowni i często odbiegają od tematu, co mogłoby znacznie wydłużyć lekcję.

IV. ĆWICZENIE

Próba budowania przestrzeni scenicznej z użyciem przedmiotów z otoczenia i wyobraźni.

Nauczyciel dzieli klasę na 2–4 grupy. Przypomina scenę z „Hobbita” (może ona zostać przeczytana przez gościa), w której po odkryciu zbrodni, jakiej dokonał Sméagol na Déagolu na Polach Gladden, został on wygnany ze społeczności hobbitów, po czym skrył się w Górach Mglistych nad jeziorem w jaskini.

Każdej z grup zostaje przydzielony jeden róg sali.

Zadaniem uczniów jest stworzenie kryjówki Golluma z użyciem dostępnych ruchomych przedmiotów stanowiących wyposażenie klasy (np. krzesła, stołów, kwiatów, pufów, stojaków do map) oraz przedmiotów własnych, takich jak plecaki, buty, książki, zeszyty, piórniki itp. Następnie wyznaczony przez grupę lider wciela się w postać Golluma, który wpełza ze swojej kryjówki i wypowiada do pierścienia słowa: „Mój ssskaaarbie”.

Celem zadania jest stworzenie kreatywnej scenografii, która będzie najlepsza do odegrania scenki. Ważne jest, aby użyte zostały wszystkie elementy scenografii.

Aktor wraz z nauczycielem po obejrzeniu scenek dokonują ich omówienia, zwracając uwagę na to, czy wszystkie elementy scenografii były w scenie niezbędne. Jeśli np. uczniowie stworzyli jezioro, jednak nie pełniło ono żadnej funkcji, oznacza to, że było ono zbędne.

WSKAZÓWKA

Nauczyciel i aktor mogą pomóc w stworzeniu scenek i podpowiedzieć rozwiązania, np. aby użyć piórników jako ryb w jeziorze. Warto docenić każdą kreatywną decyzję uczniów, np. jeśli kryjówka Golluma będzie nie norą, a nowoczesnym mieszkaniem, a sam Gollum jego eleganckim lokatorem.

V. PODSUMOWANIE: DOPEŁNIANKA

Ćwiczenie w parach. Uczniowie wypełniają dopełniankę (poniżej przykład). Zadanie kończy się z momentem wypowiedzenia przez parę hasła głosem Golluma.

DOPEŁNIANKA

X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	I	X
X	X	S	X	X	X	X	X	X	X		X
X	X		X	X	X	X	X	X	X		X
X	R		X	X	X	X	X	X	X		X
X			X	A	X	X	X	X	X		X
F			X		G	X	X	X	X		X
			X			X	H	X	P		X
			X			K		M			K
[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
	R			X					Ć		
	X			X	M				X		
Y	X	A		X	X				X		
X	X	X		X	X			A	X	A	
X	X	X		X	X	A	M	X	X	X	M
X	X	X	N	X	X	X	X	X	X	X	X

Uzupełnij wyrazy w kolumnach, a odkryjesz hasło ukryte w kolumnie poziomej zaznaczonej nawiasami.

1. „Hobbit, czyli tam i z powrotem” – jaki to typ utworu? {fantasy}
2. Autor dzieła scenicznego lub filmowego to... {reżyser}
3. Jest plastyczną oprawą filmu, sztuki teatralnej itp. {scenografia}
4. Nazwisko pisarza, autora dzieł rozgrywających się w Śródziemiu. {Tolkien}
5. Osoba odgrywająca rolę to... {aktor}
6. Przegrał pojedynek na zagadki z Bilbem. {Gollum}

7. Teatralna zasłona oddzielająca scenę od widowni. (kurtyna)
8. Bilbo Baggins jest... (hobbitem)
9. Wyraz twarzy będący jednym ze środków gry aktorskiej. (mimika)
10. Ile armii walczyło w tytule trzeciej części trylogii filmowej „Hobbit”? (pięć)
11. Ma wiele znaczeń, ale w teatrze dotyczy wypowiedzanego tekstu. (interpretacja)
12. Ubiór aktora charakteryzujący postać sceniczną. (kostium)

VI. ZAKOŃCZENIE

Nauczyciel żegna gości i uczniów, dziękując za ich kreatywność.

Scenariusz lekcji #3

TEMAT: HOBBIT VS. GOLLUM. GDYBYM BYŁ AKTOREM

Uczestnicy: uczniowie klas V–VIII szkoły podstawowej

Czas trwania: 45 minut

Pomoce dydaktyczne: scenariusz miniscenki przygotowany na podstawie książki, filmu lub przedstawienia (liczba scenariuszy zależy od liczebności klasy – przynajmniej jeden na parę), kartka, długopis

Cele lekcji:

- kształtowanie umiejętności współpracy z rówieśnikami,
- wypracowanie właściwej postawy i wymowy poprzez ćwiczenia,
- uwrażliwienie ucznia na sztukę,
- rozbudzenie zainteresowania teatrem.

Przygotowanie do lekcji: Lekcja trzecia koreluje z lekcją drugą i może być jej kontynuacją lub stanowić samodzielny element edukacji.

PRZEBIEG LEKCJI

I. PRZEDSTAWIENIE TEMATU

II. CZĘŚĆ GŁÓWNA

ROZGRZEWKA DYKCYJNA

- Rozruszaj aparat mowy, wypowiadając przesadnie głoski wybuchowe w słowie: „hobbit”. Można sukcesywnie zwiększać ich ilość: hobbbbit, hobbbbbit, hobbbbbbit.

- Zwalniaj i przyspieszaj na samogłoskach: hooobbiit, hooooobbiitit.
- Język uruchomi się przy tych samych zabiegach po zamianie słowa „hobbit” na „Gollum”.

ROZGRZEWKA RUCHOWA

- Młodzież staje w okręgu około 30 centymetrów od siebie. Wyznaczona osoba wciela się w bojaźliwego Bilba i zaczyna dygotać ze strachu. Najpierw drgają jej dłonie, by wreszcie drżenie opanowało całe ciało. W kulminacyjnym momencie przekazuje strach przez dotknięcie dłonią wybranej części ciała osoby po swojej prawej stronie. Nowa osoba przejmuje strach dokładnie w tym miejscu, w którym została dotknięta, i rozprzestrzenia go na resztę ciała. Osoby oczekujące stoją bez ruchu.
- Rozruszaj ciało, przechodząc z pozycji smukłego, wyprostowanego elfa do pozycji skurczonego, wykoślawionego Golluma i z powrotem. Na początku ćwiczenie wykonuj powoli (około 6 sekund), starając się uruchamiać kolejne części ciała (głowa, ramiona, dłonie, tułów, nogi, stopy). Po kilku powtórzeniach możesz przechodzić bezpośrednio z postaci w postać.

ĆWICZENIE INDYWIDUALNE: BUDOWANIE POSTACI POPRZEZ CIAŁO

Nauczyciel przypomina sobie wraz z uczniami o wielości charakterystycznych bohaterów w powieści fantasy „Hobbit, czyli tam i z powrotem” J.R.R. Tolkiena, takich jak m.in. hobbit, trolle, krasnoludy, czarodzieje, gobliny, elfy. Są oni doskonałym materiałem do stworzenia nieszablonowych ról teatralnych.

Następnie uczniowie wykonują indywidualne, improwizowane etiudy, w których wyłącznie za pomocą ruchu ciała mają przedstawić wybraną postać, a reszta grupy odgaduje, w kogo wciela się występujący. Należy zaznaczyć, że dany typ postaci może się pojawić w etiudach najwyżej dwukrotnie.

PRACA NAD MINISCENKAMI W PARACH

Nauczyciel rozdaje przygotowane wcześniej scenariusze (przynajmniej po jednym na parę). Poniżej fragment dialogowy z wersji teatralnej scenariusza Grzegorza Suskiego. Poniższy dialog można oczywiście podzielić na krótsze scenki.

GOLLUM   Gdzie on jest? Mój sssskarbieee.

BILBO   Kim ty jesteś?

GOLLUM   Znalazł nas! Jakieś dziwne ssssstworzenieeee.

BILBO   Ja – dziwne stworzenie? Ja jestem hobbitem, a ty?

- GOLLUM Nazywam się Gollum. Czego tu szukasz?
- BILBO Niczego nie szukam. Chcę się wydostać na zewnątrz.
- GOLLUM Skoro niczego nie szukasz, to wskażemy ci drogę, ale najpierw pojedynek na zagadki. Mówi, że pędzi, leci, ucieka, chociaż nie ptak to ani też nie rzeka.
- BILBO To proste. Czas.
- GOLLUM Teraz twoja kolej.
- BILBO Mała, stroma góra, lecz nie wejdiesz na nią, lecz może nakarmić pana albo panią.
- GOLLUM Co to może być?
- BILBO Więc?
- GOLLUM Co więc?
- BILBO Jaka jest odpowiedź na zagadkę?
- GOLLUM Jajko.

Zadaniem uczniów jest przygotować i odegrać wylosowany fragment scenariusza ze zwróceniem szczególnej uwagi na pracę ciała i głosu. Tekst jest tylko inspiracją, więc nie musi być wypowiedziany zgodnie ze scenariuszem.

Zanim nastąpi prezentacja przygotowanych scen, nauczyciel ustala z grupą, jaka poza (figura) najtrafniej charakteryzuje hobbita, a jaka Golluma.

W dalszej kolejności następuje prezentacja przygotowanych scen. Po każdej z nich pozostali uczniowie przybierają wcześniej ustaloną pozę postaci (hobbita lub Golluma), w zależności od tego, który z aktorów, ich zdaniem, trafniej wykonał zadanie. Nauczyciel zlicza głosy oddane na rzecz zwycięskiej postaci. Nagrodą są oklaski.

III. PODSUMOWANIE

Nauczyciel podsumowuje wrażenia grupy, zadając uczniom kilka pytań:

- Co sprawiło wam największą trudność w realizacji zadania?

- Gdybyście mogli sami wybrać rolę z całej powieści, to kogo chcielibyście zagrać i dlaczego?
- Jakie słowo najlepiej charakteryzuje zawód aktora?

Opracowali:

Arleta Godziszewska – aktorka Teatru Dramatycznego im. Aleksandra Węgierki w Białymstoku

Marcin Kwiatkowski – nauczyciel w Szkole Podstawowej w Radulach

Grzegorz Suski
Katarzyna Fabisiak

Ilustracje
Maria Kornelia Fabisiak

Scenariusz lekcji #1

TEMAT: PRZYGODA, PRZYGODA, KAŻDEJ CHWILI SZKODA

Uczestnicy: uczniowie klasy IV szkoły podstawowej

Czas trwania: 1–2 godziny lekcyjne

Pomoce dydaktyczne: tablica, przybory do rysowania, klej, nożyce, koperty z ilustracjami i opisami

Cele lekcji:

- poznanie bohaterów książki J.R.R. Tolkiena „Hobbit, czyli tam i z powrotem”,
- umiejętność analizy tekstu słuchanego,
- rozwijanie umiejętności językowych.

Przygotowanie do lekcji: Scenariusz przewidziany do wykorzystania na zajęciach przed wizytą w teatrze lub lekturą książki „Hobbit, czyli tam i z powrotem”.

PRZEBIEG LEKCJI

I. CZYNNOŚCI ORGANIZACYJNE

- powitanie,
- sprawdzenie obecności.

II. CZĘŚĆ GŁÓWNA

1. ĆWICZENIA JĘZYKOWE WPROWADZAJĄCE W TEMATYKĘ LEKCJI

- wypisanie synonimów do wyrazu „podróż” (wycieczka, przechadzka, wypad, wyjazd, ekspedycja, podróżowanie, wędrówka, wędrowanie, wyprawa),
- podanie wyrażen ze słowem „podróż” (być w podróży, odbywać podróż, podróżować w czasie),

- podanie określeń do wyrazu „podróż” (wyczerpująca, satysfakcjonująca, ciekawa, morska, krajoznawcza, powietrzna, zagraniczna).

2. HOBBIT

Wprowadzenie imienia bohatera – Bilba Bagginsa – oraz krótka opowieść nauczyciela o hobbitcie, który mieszkał w swojej norze niedaleko Pagórka w Bag End.

Nauczyciel kolejno zaprasza do tablicy uczniów, którzy rysują postać hobbita zgodnie ze wskazówkami prowadzącego:

- Hobbit ma kształt ciała człowieka, ale jest niższy od krasnoluda, a wyższy od liliputa.
- Hobbit Bilbo Baggins ma krótkie, brązowe włosy.
- Bilbo patrzy na świat szarymi oczami.
- Twarz hobbita zdobi radosny uśmiech.
- Bilbo ma dość duży, zadarty nos.
- Hobbit ma uszy większe niż przeciętny dorosły człowiek, ale nie tak duże jak elf.
- Bilbo, tak jak inni przedstawiciele tej rasy, nie nosi obuwia, ponieważ jego stopy są duże i owłosione.
- Pan Baggins jest ubrany w jasną koszulę, brązową marynarkę i ciemne spodnie.

Ale kim dokładnie jest hobbit? Co lubi? Za czym nie przepada? Co sprawia mu przyjemność?

Otóż hobbit należy do inteligentnych istot, które zamieszkują Śródziemie. Bilbo Baggins należy do tej rasy. Gdy go poznajemy, ma około 50 lat. Każdy hobbit uwielbia swoje domostwo i bardzo o nie dba. Bilbo prowadzi regularny tryb życia. Spożywa posiłki o stałych porach, dba o swoje zdrowie i lubi się relaksować w swojej norze. Nie spodziewa się, że jego uporządkowane życie wkrótce się zmieni, ponieważ wyruszy na wyprawę. A to, z kolei, nie jest naturalną sprawą dla hobbitów. Mieszkańcy Bag End nie przepadają za podróżami i przygodami, bo z ich powodu można się spóźnić na podwieczorek. Poznajmy więc bliżej historię pewnej ciekawej ekspedycji.

3. KARTY POSTACI

Nauczyciel rozdaje uczniom koperty z opisem i ilustracjami pojedynczych postaci kolejno pojawiających się podczas podróży Bilba Bagginsa i krasnoludów [Załącznik 1].

Załącznik 1 i 2.

Po otwarciu kopert uczniowie po cichu analizują ich zawartość. Nauczyciel, posługując się planem wydarzeń [Załącznik 2], zaczyna opowiadać historię wyprawy hobbita wraz z kompanią krasnoludów do Ereboru (rozmowa kierowana). Chętni uczniowie

włączają się do gawędy poprzez prezentowanie krótkiej charakterystyki bohaterów (opis oraz ilustracja) w momencie pojawienia się bohatera [aktywne słuchanie, aktywny opis].

Uczniowie wklejają do zeszytu ilustracje i opisy, tworząc w ten sposób ilustrowany plan wydarzeń:

- Bilbo Baggins,
- Gandalf,
- krasnoludy wraz z Thorinem Dębową Tarczą,
- trolle.

CHODZĘ JAK... (przerywnik w formie ćwiczeń ruchowo-teatralnych)

Celem tego zadania jest wycucie czasu i przestrzeni, wyrażanie emocji ruchem, kontrola i poczucie ciała.

Uczestnicy wstają z ławek i spacerują po sali w różnych kierunkach. Nauczyciel co jakiś czas wydaje polecenia, które zmienia:

„Jesteśmy bardzo zmęczeni, niesiemy ciężką paczkę, przechodzimy po chyboczącym się moście”.

- Elfy – Elrond,
- gobliny wraz z władcą goblinów,
- Gollum,
- wargowie,
- Król Orłów,
- Beorn,
- pająki.

FOTOGRAFIA (przerywnik w formie ćwiczeń ruchowo-teatralnych)

Uczniowie ustawiają się do zdjęcia, na którym mają być uwiecznione pająki w momencie ataku na kompanię Bilba i Thorina. Uczniowie muszą się podzielić na odtwórców ról pajaków, krasnoludów oraz Bilba. Odwzorowaną sytuację zatrzymujemy na kilka sekund w stop-klatce. Należy zwrócić uwagę na oddanie emocji utrwalonych na zdjęciu.

- Leśne elfy,
- Smaug,
- Bard,
- Dain.

Po krótkim komentarzu ze strony ucznia następuje rozdanie pozostałym dzieciom takich samych ilustracji wraz z opisem pojawiającego się bohatera. Uczniowie wklejają do zeszytu ilustracje i opisy, tworząc w ten sposób ilustrowany plan wydarzeń.

III. PODSUMOWANIE I STUDIUM PRZYPADKU

Na zakończenie uczniowie odpowiadają na pytanie dotyczące roli Bilba Bagginsa w wyprawie do Samotnej Góry oraz przepisują podsumowanie w formie notatki:

Hobbit Bilbo Baggins do tej pory żył sobie spokojnie. Podczas licznych przygód, niebezpiecznych przepraw i groźnych sytuacji wiele się nauczył. Odkrył także, że jest odważny, dzielny i bardzo mądry.

Hobbit odegrał nieocenioną rolę w powodzeniu wyprawy. Dbał o zdrowie i życie swoich kompanów, jednocześnie ryzykując utratę własnego. Okazał się wiernym druhem, na którego wszyscy mogli liczyć.

IV. PRACA DOMOWA (opcjonalnie, według uznania nauczyciela)

Temat: Zastanów się, czy można być jednocześnie odważnym i rozważnym.

Załącznik 1.

Bilbo Baggins – hobbit z Bag Endu, spod Pagórka. Prowadził spokojne i dostatnie życie w swej wygodnej norze. Niziołek wyruszył na trwającą ponad rok wyprawę, pomimo że nie lubił przygód.

Gandalf – czarodziej i wielki wojownik.

Thorin Dębowa Tarcza – pochodził z królewskiego rodu zamieszkującego Samotną Górę. Ogromny i dostojny krasnolud. Miłował się w złocie i klejnotach.

William, Bert, Tom – trolle, które wciąż się sprzeczały, np. o to, jak przyrządzić złapane i związane krasnoludy – upiec czy ugotować.

Elrond – przywódca elfów, który mieszkał w Ostatnim Przyjaznym Domu w dolinie Rivendell.

Wielki Goblin – przywódca goblinów z Gór Mglistych. Rządził nimi z wnętrza góry. Nienawidził krasnoludów.

Gollum – mieszkał w głębi podziemi nad czarną wodą. Był cały czarny, z wyjątkiem wielkich oczu. Jego imię pochodziło od słów „glum, glum”.

Wargowie – rasa olbrzymich, inteligentnych wilków wykorzystywanych przez orków jako wierzchowce.

Król Orłów – przywódca ptaków zamieszkujących wysokie i niedostępne skały w Górach Mglistych.

Beorn – postać bardzo silna, potrafił zmieniać skórę. Czasem był ogromnym, czarnym niedźwiedziem, a czasem wielkim, silnym, czarnowłosym człowiekiem o potężnych barkach i bujnej brodzie.

Pająki – stworzenia wielkich rozmiarów, większe od Bilba i jego towarzyszy. Są całe czarne, a w ciemnościach widać tylko ich pajęczne oczy.

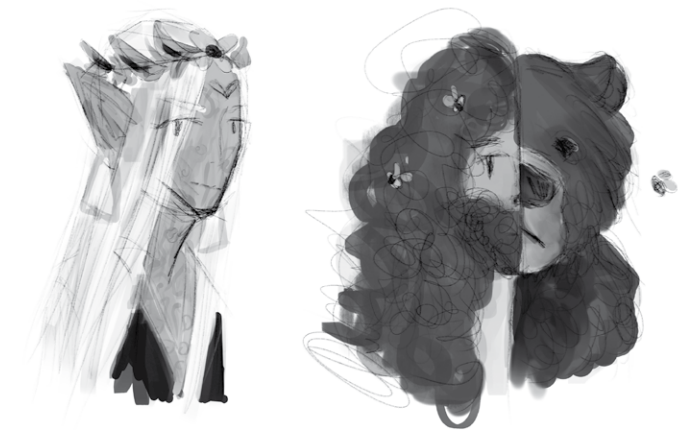
Król leśnych elfów – nie był tak szlachetny i łaskawy jak Elrond. Swoim krajem zarządzał z wielkiej grotty, która stanowiła także twierdzę w razie napaści.

Smaug – zwany Smaugiem Straszliwym lub Smaugiem Groźnym. Chciwy, silny, mściwy, pewny siebie, olbrzymi, czerwonożłoty, zły smok.

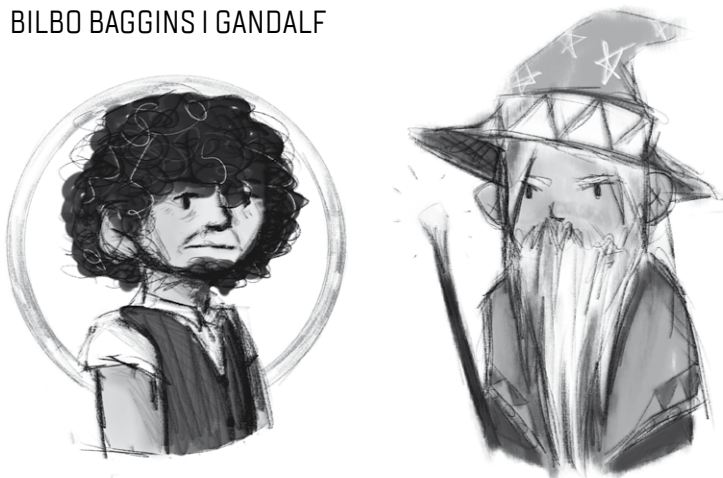
Bard – potomek Giriona, władcy miasta Dale. Kierował obroną Miasta na Jeziorze. Zlikwidował Smauga.

Dain – przywódca krasnoludów z Żelaznych Wzgórz. Thorin wezwał go na pomoc, gdy Samotną Górę oblegali ludzie i elfy. Po śmierci Thorina został Królem spod Góry.

KRÓL LEŚNYCH ELFÓW I BEORN

BILBO BAGGINS I GANDALF

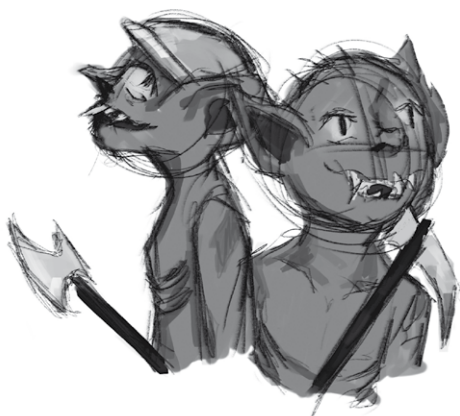
THORIN DĘBOWA TARCZA I BARD

KRÓL ORLÓW I SMAUG

TROLL I GOBLINY

WARG I PAJAK

GOLLUM I ORK AZOG

ELROND

Załącznik 2.

1. Wizyta Gandalfa u Bilba Bagginsa.
2. Pojawienie się krasnoludów w norze hobbita.
3. Zaproszenie hobbita do niebezpiecznej podróży.
4. Spotkanie z drużyną Thorina w gospodzie.
5. Spokojna podróż przez zachodnie kraje.
6. Niebezpieczne spotkanie z trollami.
7. Odpoczynek u Elronda w dolinie Rivendell.
8. Burza w Górach Mglistych.
9. Pojmanie członków wyprawy przez gobliny.
10. Ratunek Gandalfa.
11. Ucieczka.
12. Zgubienie hobbita.
13. Odnalezienie pierścienia przez Bilba.
14. Gra w zagadki z Gollumem.
15. Ucieczka hobbita z tuneli goblinów.
16. Odnalezienie drużyny.
17. Oblężenie drużyny przez wilki.
18. Ratunek dzięki pomocy orłów.
19. Przeniesienie członków drużyny do Samotnej Skały.
20. Gościna u Beorna.
21. Dotarcie do skraju Mrocznej Puszczy.
22. Przeprowadzenie przez czarny potok.
23. Złapanie członków drużyny w pajęczę sieć.
24. Uwolnienie towarzyszy przez Bilba.
25. Pojmanie i uwięzienie Thorina w grocie króla leśnych elfów.
26. Błądzenie Bilba po grotach króla elfów.
27. Pomysł z beczkami.

28. Dopłynięcie drużyny do Miasta nad Jeziorem.
29. Entuzjastyczne przyjęcie przez mieszkańców.
30. Wyprawa w pobliże Samotnej Góry.
31. Poszukiwania wejścia po zachodniej stronie Góry.
32. Olśnienie Bilba ostatniego dnia jesieni.
33. Zejście w głąb jaskini Smauga.
34. Poznanie przez Bilba słabego punktu smoka podczas rozmowy z bestią.
35. Uwięzienie drużyny w tunelu.
36. Odnalezienie i ukrycie Arcyklejnotu przez Bilba.
37. Atak Smauga na miasto.
38. Celny i zabójczy strzał Barda.
39. Pomoc leśnych elfów.
40. Wspólna wyprawa elfów i ludzi do Samotnej Góry.
41. Nieskuteczne poselstwo ludzi i elfów do Thorina.
42. Wymknięcie się Bilba do obozu wroga.
43. Przekazanie Arcyklejnotu Bardowi.
44. Przyznanie się hobbita do kradzieży.
45. Nadejście wojsk Daina.
46. Rozpoczęcie bitwy powstrzymane przez Gandalfa.
47. Atak wielkiej armii goblinów.
48. Bitwa pięciu armii.
49. Pomoc orłów.
50. Ocknięcie się hobbita.
51. Śmierć i pogrzeb bohaterów.
52. Podróż powrotna Bilba Bagginsa i Gandalfa.
53. Pamiętniki Bilba z wyprawy.
54. Odwiedziny Balina i Gandalfa w Hobbitonie.

Scenariusz lekcji #2

TEMAT: MOJE DZIEŁO – MOJE PRAWA. PRAWO AUTORSKIE. WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA

Uczestnicy: uczniowie klasy IV szkoły podstawowej

Czas trwania: 1–2 godziny lekcyjne

Pomoce dydaktyczne: karteczki samoprzylepne, tablica, zeszyty, przybory do rysowania, karteczki z informacjami z załącznika

Cele lekcji:

- poznanie definicji prawa autorskiego,
- poznanie definicji własności intelektualnej,
- uświadomienie znaczenia współpracy w procesie tworzenia dzieła poprzez odgrywanie ról przez osoby zatrudnione do stworzenia przedstawienia,
- uświadomienie roli reżysera w procesie powstawania spektaklu teatralnego.

Przygotowanie do lekcji: Scenariusz przewiduje wykorzystanie na zajęciach podstawowych pojęć z zakresu własności intelektualnej. Może być wykorzystany przed obejrzeniem spektaklu „Hobbit” lub lekturą książki „Hobbit, czyli tam i z powrotem”.

PRZEBIEG LEKCJI

I. CZYNNOŚCI ORGANIZACYJNE

- powitanie,
- sprawdzenie obecności.

II. CZĘŚĆ GŁÓWNA

MOJA WŁASNOŚĆ

Prowadzący rozdaje dzieciom karteczki samoprzylepne. Dzieci je podpisują i nakleją na swoich pracach prezentowanych na tablicach w sali lekcyjnej oraz przedmiotach codziennego użytku – piórniku, plecaku. Po wykonaniu zadania przez uczniów następuje

rozpoczęcie rozmowy na temat własności oraz sposobu i możliwości wykorzystania cudzej pracy (plakatu, rysunku, projektu) oraz posługiwania się przyborami szkolnymi przez inne osoby.

- Co by było, gdyby ktoś chciał wykorzystać twój rysunek do swoich własnych celów?
- Czy miałbyś coś przeciwko, gdyby ktoś dał nauczycielowi twój projekt, a podpisał się swoim imieniem i nazwiskiem?
- Czy chciałbyś, aby ktoś wpakował swoje książki do twojego plecaka i poszedł z nim do domu?

Podanie definicji **własności** – najszersze, podstawowe prawo rzeczowe, pozwalające właścicielowi korzystać z rzeczy i rozporządzać nią z wyłączeniem innych osób.

WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA

Prowadzący podaje definicję prawa własności intelektualnej.

Pojęcie **własność intelektualna** odnosi się do wytworów ludzkiego umysłu, takich jak m.in. wynalazki, utwory literackie i artystyczne, nazwy czy oznaczenia towarów stosowane w działalności gospodarczej.

PRAWO AUTORSKIE

Prawo autorskie upoważnia autora do decydowania o wykorzystywaniu utworu i czerpania z niego korzyści finansowych.

Nauczyciel prezentuje symbol praw autorskich na tablicy i prosi o narysowanie go w zeszytach: ©.

DROGA PRZYGOTOWAŃ DO REALIZACJI SPEKTAKLU

Kolejnym etapem jest uświadomienie uczniom drogi, którą musi pokonać reżyser w celu przygotowania do realizacji przedstawienia – na podstawie książki „Hobbit, czyli tam i z powrotem” J.R.R. Tolkiena.

Uczniowie otrzymują na pociętych kartkach informacje o drodze, którą po przeczytaniu książki musi pokonać reżyser, aby wystawić przedstawienie. Celem zadania jest ułożenie kartek w odpowiedniej kolejności według pomysłu uczniów. Zadanie to najlepiej realizować w parach.

Załącznik 1.

Następnie chętni uczniowie prezentują swoje rozwiązanie. Odbywa się krótka dyskusja i sprawdzenie poprawności wykonania zadania.

Prawidłowa kolejność:

1. Reżyser idzie do gabinetu dyrektora teatru i informuje go, że chce wystawić taką sztukę.
2. Dyrektor stwierdza, że najpierw potrzebne jest zdobycie praw autorskich, aby wystawić „Hobbita”.

3. Reżyser jest zaskoczony, bo wie, że autor nie żyje, ale okazuje się, że prawami autorskimi po jego śmierci rozporządza wytwórnia filmowa.
4. Reżyser jest bardzo podekscytowany, więc dzwoni do wytwórni, ale nikt nie odbiera telefonu, bo w Los Angeles jest noc.
5. Gdy udaje mu się skontaktować z biurem w Los Angeles, dowiadyuje się, że musi przesłać scenariusz spektaklu, aby wytwórnia mogła go zaakceptować.
6. Reżyser szuka scenarzysty, aby stworzyć scenariusz, a gdy jest już gotowy, niesie go do tłumacza.
7. Tłumacz musi przetłumaczyć sztukę na język angielski.
8. Reżyser wysyła przetłumaczony scenariusz do Hollywood.
9. Scenariusz zostaje zaakceptowany przez ekspertów z Hollywood, więc negocjują kontrakt.
10. Eksperci z Hollywood chcą zobaczyć projekty kostiumów i scenografii.
11. Reżyser zatrudnia scenografa i kostiumografa, po czym wysyła projekty do akceptacji przez ekspertów w Hollywood.
12. Następnie znajduje kompozytora, autora słów do piosenki i choreografa. Ich praca również zostaje oznaczona symbolem praw autorskich.
13. Po zdobyciu wszelkich pozwoleń, stworzeniu projektów kostiumów i scenografii reżyser wraca do gabinetu dyrektora teatru i oznajmia, że można zacząć pracę nad spektaklem.

Propozycja 1 (praca w grupach):

Po analizie etapów przygotowania do produkcji uczniowie samodzielnie angażują się w inscenizację. Przydzielają sobie role, tworzą podpisy gabinetów, ustawiają ławki i krzesła w celu wyznaczenia drogi, którą musi pokonać reżyser, aby wystawić spektakl.

Propozycja 2 (drama, inscenizacja):

Przeprowadzenie losowania w celu wyłonienia wszystkich osób, które zaangażowane są w proces powstawania spektaklu. Stworzenie dzieciom przestrzeni w sali, gdzie mogą odgrywać swoje role. Wejście nauczyciela w rolę reżysera w celu organizowania procesu tworzenia sztuki teatralnej.

Przy realizacji tego zadania należy dzieciom zaproponować, aby odtworzyły charakter postaci, np. dyrektora jako osoby nieprzyjemnej i głośniejszej albo tłumacza jako leniwego lub zapracowanego, który nie chce przyjąć zlecenia. W tym wypadku reżyser może np. zaoferować większe wynagrodzenie.

III. PODSUMOWANIE LEKCJI – DYSKUSJA

Krótką rozmowę z klasą na temat roli współpracy przy tworzeniu przedstawienia teatralnego oraz znaczenia łamania praw autorskich.

Załącznik 1.

Reżyser idzie do gabinetu dyrektora teatru i informuje go, że chce wystawić taką sztukę.

Dyrektor stwierdza, że najpierw potrzebne jest zdobycie praw autorskich, aby wystawić „Hobbita”.

Reżyser jest zaskoczony, bo wie, że autor nie żyje, ale okazuje się, że prawami autorskimi po jego śmierci rozporządza wytwórnia filmowa.

Reżyser jest bardzo podekscytowany, więc dzwoni do wytwórni, ale nikt nie odbiera telefonu, bo w Los Angeles jest noc.

Gdy udaje mu się skontaktować z biurem w Los Angeles, dowiaduje się, że musi przesłać scenariusz spektaklu, aby wytwórnia mogła go zaakceptować.

Reżyser szuka scenarzysty, aby stworzyć scenariusz, a gdy jest już gotowy, niesie go do tłumacza.

Tłumacz musi przetłumaczyć sztukę na język angielski.

Reżyser wysyła przetłumaczony scenariusz do Hollywood.

Eksperci z Hollywood chcą zobaczyć projekty kostiumów i scenografii.

Reżyser zatrudnia scenografa i kostiumografa, po czym wysyła projekty do akceptacji przez ekspertów w Hollywood.

Następnie znajduje kompozytora, autora słów do piosenki i choreografa. Ich praca również zostaje oznaczona symbolem praw autorskich.

Po zdobyciu wszelkich pozwoleń, stworzeniu projektów kostiumów i scenografii reżyser wraca do gabinetu dyrektora teatru i oznajmia, że można zacząć pracę nad spektaklem.

Scenariusz lekcji #3

TEMAT: SŁOWO DO SŁOWA, ZROBI SIĘ ROZMOWA

Uczestnicy: uczniowie klasy IV szkoły podstawowej

Czas trwania: 1–2 godziny lekcyjne

Pomoce dydaktyczne: kartki ze słówkami w języku elfickim i orków z załączników, kartki lub chusteczki higieniczne

Cele lekcji:

- zapoznanie uczniów z warstwą językową w powieści „Hobbit, czyli tam i z powrotem”,
- przybliżenie uczniom dźwięków mowy elfów i orków oraz innych ras Śródziemia.

Przygotowanie do lekcji: Scenariusz lekcji koreluje z wcześniejszymi lekcjami i może być ich kontynuacją lub stanowić samodzielny element edukacji.

I. CZYNNOŚCI ORGANIZACYJNE

- powitanie,
- sprawdzenie obecności.

II. ĆWICZENIA I ZADANIA

1. ĆWICZENIA ARTYKULACYJNE I DYKCYJNE

Naszym celem jest usprawnienie aparatu mowy.

- Naśladuj warkot silnika motocyklowego na różnych wysokościach dźwięku, udawaj, że jesteś kierowcą.
- Kilkakrotnie, jak najgłośniej, przeciągle cmoknij.
- Kilka razy szeroko otwórz i zamknij usta, układając je w pozycji poszczególnych samogłosek: *a, o, u, e, i, y*. Następnie wypowiedz je cicho, a potem głośno.

2. ĆWICZENIA ODECHOWE

- W pozycji stojącej, rozluźnionej wykonujemy wdech nosem, a następnie stopniowo, wolno pozbywamy się powietrza ustami (powtarzamy trzy razy).
- Bierzemy wdech i, wydychając powietrze jak najdłużej, wymawiamy głoskę s – syczymy jak wąż.
- Za pomocą wydychanego powietrza staramy się utrzymać na ścianie kartkę lub chusteczkę higieniczną.

3. ĆWICZENIA JĘZYKOWE WPROWADZAJĄCE W TEMATYKĘ LEKCJI

Na dzisiejszej lekcji będziemy rozmawiać nie tylko po polsku. Sprawdzimy, czy potrafimy zrozumieć język, słysząc tylko jego dźwięki. Dowiemy się, czy barwa i ton głosu mogą sugerować, o czym ktoś mówi.

Poznamy język elfów i orków. Te dwie rasy zamieszkujące Śródziemie reprezentują odmienny styl funkcjonowania. Między nimi dochodzi do konfliktu.

Elfy są pięknymi, dostojnymi istotami, które mądrością i sprytem przewyższają rasę ludzi, swoich sąsiadów. Ich język jest łagodny i melodyjny.

Nauczyciel rozdaje uczniom kartki z przykładowymi słowami przetłumaczonymi na język elficki.

Załącznik 1.

Orkowie natomiast są rasą brutalną i gwałtowną, trudno nad nimi zapanować. Lubią wprowadzać chaos, lecz bardzo lękają się swojego przywódcy Azoga, który wydaje rozkazy.

Nauczyciel rozdaje uczniom kartki z przykładowymi słowami przetłumaczonymi na język orków.

Załącznik 2.

4. DRUŻYNY ŚRÓDZIEMIA

- Uczniowie mają za zadanie stworzyć przemowy elfów i orków podczas narady plemion oraz napisać krótkie ogłoszenie krasnoludów o poszukiwaniu towarzysza wyprawy (drama, inscenizacja, redagowanie tekstu przemówienia i ogłoszenia).
- Następuje losowy podział klasy na trzy drużyny. Następnie każda drużyna musi wyłonić lidera, który będzie ją reprezentował.
- Należy zwrócić szczególną uwagę na łatwość i precyzję wypowiedzianych słów. Koniecznym elementem zadania jest stworzenie charakteru odgrywanej postaci, np. gestykulacją lub elementami choreografii.

ZADANIE DRUŻYNY ELFÓW

- Dzieci mają stworzyć przemówienie w języku elfickim, posługując się wyrazami podanymi w załączniku lub innymi, wymyślonymi przez siebie. W przemówieniu poinformują członków swojego plemienia, że spokojne życie w Rivendell dobiega końca, ponieważ zaczyna się wojna ze złem, na której będą walczyć wszystkie elfy.
- Dodatkowo dzieci mają stworzyć hasło, na które wszystkie elfy muszą jednocześnie zareagować odpowiedzią również w języku elfickim, a ma oznaczać „Huraaa!”.
- Należy zwrócić szczególną uwagę na łatwość i precyzję wypowiedzianych słów. Koniecznym elementem zadania jest stworzenie charakteru odgrywanej postaci, np. gestykulacją lub elementami choreografii.

ZADANIE DRUŻYNY ORKÓW

- Dzieci mają stworzyć przemówienie w języku orków, posługując się podanymi w Załączniku 2 wyrazami lub innymi, wymyślonymi przez siebie. W przemówieniu poinformują członków swojego plemienia, że nadszedł czas wojny, na którą tak długo czekali, jednak nie mogą na nią wyruszyć, ponieważ nie mają odpowiedniej ilości broni.
- Ponadto dzieci mają stworzyć hasło, na dźwięk którego wszyscy orkowie muszą zareagować głośnym „Buuu!”.

ZADANIE DRUŻYNY KRASNOLUDÓW

- Posługując się alfabetem krasnoludzkiem (Załącznik 3), dzieci mają zapisać ogłoszenie o następującej treści:

Poszukiwany włamywacz w celu wyprawy do Samotnej Góry. Oferujemy sowitą zapłatę (złote monety) i gwarantujemy dobrą zabawę.

Krasnoludy

- Uwaga: brakujące litery dzieci wymyślają samodzielnie!

Załącznik 3.

5. PRZEMÓWIENIA

Przygotowanie i prezentacja krótkich przemówień drużyny elfów i drużyny orków. Grupa elfów i orków kolejno prezentuje swoje przemówienie. Grupa opracowująca ogłoszenie wiesz je w widocznym miejscu. Na kartce, oprócz napisów w języku krasnoludów, znajduje się tłumaczenie w języku polskim.

III. PODSUMOWANIE

Krótką refleksją dotyczącą poziomu trudności wykonanego zadania oraz zaangażowania pojedynczych osób w pracę nad przemówieniami i ogłoszeniem.

Opracowali:

Grzegorz Suski – aktor Teatru Dramatycznego im. Aleksandra Węgierki w Białymstoku,
reżyser spektaklu „Hobbit”

Katarzyna Fabisiak – nauczycielka w Społecznej Szkole Podstawowej nr 3
Białostockiego Towarzystwa Oświatowego w Białymstoku

Ilustracje:

Maria Kornelia Fabisiak – uczennica kl. VII b Społecznej Szkoły Podstawowej nr 3
Białostockiego Towarzystwa Oświatowego w Białymstoku

Załącznik 1.

bohater – thalion

cisza – dîn

czas – lu

człowiek – adan

dobrze, tak – mae

dom, budynek – adab

dziecko – hen

Dzień dobry! – Mae govannen!

Dzień dobry, przyjacielu! – Mae govannen mellon nin!

dużo, wiele – rim

granica – gland, edrain

Jestem... – Im... [imię]

kobieta – bess

koniec – method

król – aran

księżyc – ithil

las – tawar

law – nie

ludzie – edain

mężczyzna – benn

nieprzyjaciel – non mellon

Pozdrawiam cię! – Le/Gen suilon!

przyjaciel – mellon

równina – talath

słońce – anor

świat – gardh

światło – calad

umrzeć – gwanna

wilk – draug
władca, pan – hîr
zły – um

Słowniczek na profilu „Władca pierścieni moim życiem”, 4.03.2013,
<https://www.facebook.com/lotrmz/posts/136728989836152>,
dostęp 22.12.2021.

Załącznik 2.

ja jestem – ru khar
ty jesteś – ga rush
on jest – mor ha
ona jest – myu ha
my jesteśmy – tas orth
wy jesteście – tasa orth
oni są – ga orth
tak – ya
nie – na
człowiek – morra
chłopak – varrok
dziewczyna – shila

ja mam – mu ja de
ja nie mam – na mu ja de
musimy – wedun
zatrzymać się – khrotok
pozostać – gesaw
na miejscu – ko haar

kusza – krash
broń – krush

młot – krush karrok

miecz – varrok

Polskie Forum Językowe, 4.02.2012.

<https://jezykotw.webd.pl>,

dostęp 22.12.2021.

Załącznik 3.

ǀ ǂ ǃ Ǆ ǅ ǆ Ǉ ǈ ǉ Ǌ ǋ ǌ Ǎ

A B C D E F G H I J K L

ǎ Ǐ ǐ Ǒ ǒ Ǔ ǔ ǖ Ǘ Ǚ ǚ Ǜ

M N O P Q R S T U ng

ǜ ǝ Ǟ ǟ Ǡ ǡ Ǣ ǣ

V W X Y Z ea st ee

Runy inspirowane wytycznymi J.R.R. Tolkiena,

https://lotr.fandom.com/wiki/Dwarf_Runes,

dostęp 22.12.2021.

INFORMACJE O SPEKTAKLU „HOBBIT”

Jako jedyna scena w Europie pozyskaliśmy prawa do wystawienia scenicznej wersji książki J.R.R. Tolkiena. Spektakl w reżyserii Grzegorza Suskiego jest wyjątkowym wydarzeniem – polską prapremierą.

„Hobbit” w białostockim Teatrze Dramatycznym to opowieść o przyjaźni oraz współpracy często diametralnie różnych nacji, które potrafią się zjednoczyć przeciwko złu. Bezkompromisowa inscenizacja oparta jest na wszystkich znanych postaciach z książki. Na scenie występuje prawie cały zespół teatru, wzmocniony tancerzami i akrobatami.

Do udziału w widowisku zapraszamy także naszych widzów. Będą oni nie tylko świadkiem wydarzeń na scenie, ale również czynnie biorącym udział bohaterem opowieści.

W głębi duszy każdy z nas jest hobbitem!

Reżyseria: Grzegorz Suski

Scenariusz: Grzegorz Suski na podstawie J.R.R. Tolkiena

Scenografia: Sławomir Czyż

Kostiumy: Anna Czyż

Choreografia: Grzegorz Suski

Muzyka: Grzegorz Suski

Obsada: Justyna Godlewska-Kruczkowska, Arleta Godziszewska, Krystyna Kacprowicz-Sokołowska, Ewa Palińska, Katarzyna Siergiej, Agnieszka Mozejko-Szekowska, Monika Zaborska, Bernard Bania, Marek Cichucki, Krzysztof Ławniczak, Patryk Ołdziejewski, Sławomir Popławski, Grzegorz Suski, Piotr Szekowski, Marek Tyszkiewicz

Gościnnie: Danuta Bach, Jolanta Borowska, Franciszek Utko, Ziemowit Bogusławski, Kacper Złotkowski

Czas trwania: 100 minut

Współpraca ze szkołami: Dział Komunikacji i Marketingu Teatru Dramatycznego im. Aleksandra Węgielki w Białymstoku
Małgorzata Prymak

tel. 85 74 99 184 / 693 102 204

mprymak@dramatyczny.pl / rezerwacje@dramatyczny.pl

Koncepcja i koordynacja:

Julita Stepaniuk

Tekst:

1. „**Kopciuszek**” Monika Zaborska, Agnieszka Pawelska, Krystyna Kacprowicz-Sokołowska, Izabela Sadowska
2. „**Hobbit**” Arleta Godziszewska, Marcin Kwiatkowski, Grzegorz Suski, Katarzyna Fabisiak
3. „**Treny**” Justyna Godlewska-Kruczkowska, Elwira Tomczyk
4. „**Koziołek Matołek, Węgierka i Olek**” Bernard Bania, Katarzyna Walińska

Redakcja:

Anna Łuszyńska

Opracowanie graficzne:

Agnieszka Popek-Banach, Kamil Banach

ISBN: 978-83-959242-2-4

Teatr Dramatyczny im. Aleksandra Węgierki w Białymstoku
ul. Elektryczna 12
15-080 Białystok

dramatyczny.pl
edukacja@dramatyczny.pl

© Teatr Dramatyczny im. Aleksandra Węgierki w Białymstoku
Białystok 2021

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury, Dziedzictwa
Narodowego i Sportu pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu.

Dofinansowano
z budżetu
Województwa
Podlaskiego

Patronat
honorowy:

Partner:

Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Instytut Socjologii,
Uniwersytet w Białymstoku

NOTATKI

DRAMATYCZNY.PL